

Aftenposten Torsdag 28. november 1996**Jødehatet**

Goldhagens feiltolkninger

Av Nils Rømming, Oslo

Når utgangspunktet er galest, blir som kjent resultatet originalest. Det kan trygt sies om replikkvekslingen som pågår på Aftenpostens debattsider om Goldhagens etterhvert så berømte bok «Hitler's willing Executioners». Utgangspunktet er Jan Brøggers kronikk «Bødler, vold og offerhandlinger» 19.10. Der gjengir han Goldhagens konklusjon om at «jødehatet var en del av den tyske common sense». Med andre ord at for tyskerne var jødehat en del av den sunne fornuft. På denne tråden spinner Rolf Hobson videre i et innlegg 26.10. og Jan Svenneby 19.11.

Riktig ille ville det stått til med den tyske nasjon hvis det forholdt seg slik som Brøgger hevder. Det er bare det kjedelige ved saken at Goldhagens syn er nærmest det motsatte av det Brøgger tillegger ham.

Goldhagens konklusjon er at hat til jødene var det tyske folks «common property», hvilket kan oversettes med «alment tankegods». Alment tankegods kan som kjent være mye, fra klokertro på astrologi til at mange rognbær varsler en snørik vinter. Alment tankegods trenger således ikke å ha noe med sunn fornuft å gjøre. Goldhagens konklusjon er videre at dette almene tyske tankegods er vanskelig å forstå for mange som betrakter verden ut fra et «common sense»-syn, altså ut fra sunn fornuft.

Enklere uttrykt: De som betrakter verden ut fra sunn fornuft, har vanskelig for å forstå at jødehat kunne være alment tankegods i Tyskland.

Alt står klart og tydelig å lese på s. 455 i den engelske utgaven av Goldhagens bok.

Rolf Hobson bidrar ytterligere til forvirringen ved i sitt innlegg å hevde at Goldhagen og Brøgger får det unike ved Holocaust til å forsvinne, nemlig «det byråkratiske og industrielle mordet på seks millioner menn, kvinner og barn».

Goldhagen hevder ikke noe slikt. Hans bok dreier seg *ikke* om det indu-

strielle drapet på jødene, kjent og beskrevet under nøkkelordet Auschwitz. Goldhagens tema er det ikke-industrielle massedrapet, eller om man kan bruke uttrykket, de «manuelle» massedrapene med kuler og krutt i friluft som helt vanlige politiavdelinger bestående av helt vanlige tyskere begikk mot jøder i Sovjet, og på jøder under evakueringene av leirene i 1945.

Hvordan kan det ha seg at det føres en langvarig debatt i Norges nest største, og vel mest seriøse avis, basert på en åpenbar fellaktig gjengivelse av et sentralt poeng i en av verdens mest omtalte bøker for tiden?

En skånsom forklaring kan være at Goldhagens bok er en mursten på vel 600 sider og at man er henvist til å lese den på engelsk, eventuelt tysk, fordi intet forlag har våget å satse på en norsk utgave. Det tar derfor *tid* å lese boken. Og tid er en av tidens knapphetsgoder.

Men partene i striden ville ha stått seg på å ha brukt den tiden før de satte seg til PC'en. Og de ville spart leserne for å bruke tid på innlegg som forvirrer fremfor å informere.

Bankkrisen

Enkelt- mennesket tapte mest

Av Rune Hylander, Oppegård

«Tiden er moden for en nøytral gjennomgang av bankkrisen,» uttaler Bankforeningens leder Trond R. Reinertsen.

Jeg slutter meg til denne konklusjonen, men fokus må ikke bare settes på banker og myndigheter i et stort perspektiv. Hva med alle de privatpersoner som måtte oppleve personlige tragedier og som i dag sliter meget tungt for å ta hånd om seg selv og sin familie? Disse er også en del av bankkrisen.

De som tapte mest på krisen, er den gruppen av mennesker som trodde de hadde stabile rammebetingelser å forholde seg til. Bankene trodde vel det samme. Dette understrekes bl.a. med Bankforeningens utsagn: «Kombinert